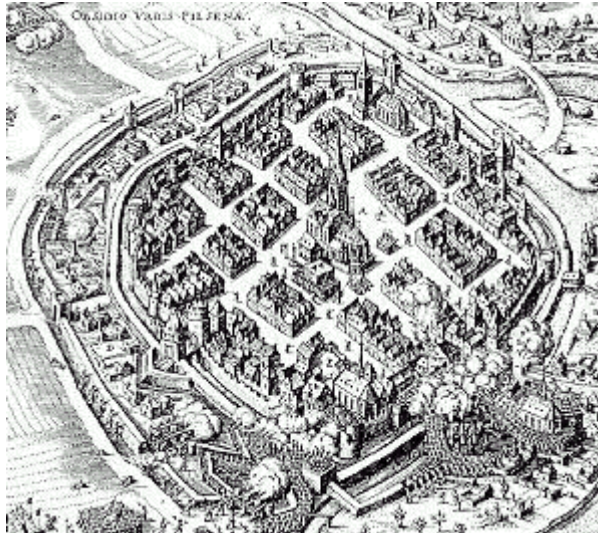

Archiv města Plzně

Plzeň byla založena roku 1295 a byla vždy centrem západních Čech. Archiv města Plzně byl od středověku uložen na městské radnici, v letech 1878-1948 byl součástí zdejšího muzea (Městského historického muzea v Plzni), v roce 1948 se od muzea osamostatnil. Jeho hodnota je dána významem Plzně, která byla ve své existenci většinou druhým až třetím největším městem v Čechách (tzn. v Čechách bez Moravy a Slezska).

Dnes (k 1. srpnu 2012) ukrývají archivní depozitáře 3 580 běžných metrů archiválií v 1 339 fondech. Archivu města Plzně jsou trvale uchovány doklady z činnosti městské správy, dále správy okresu Plzeň, dokumenty správy finanční, justiční, statistické, školské a církevní, písemnosti cechů, živnostenských společenstev, průmyslových podniků, družstev, hospodářských spolků a organizací. V archivu jsou rovnoměrně zastoupeny starší i novější archiválie (z posledně jmenovaných jde také o doklady spořitelen, městských podniků, nejrůznějších spolků a konečně také obcí, postupně připojovaných k Plzni).

V rozsáhlé skupině písemností osobních fondů „pozůstalostí“ jsou vedle rukopisů literární povahy (od 15. století) doklady o činnosti řady spisovatelů, literárních kritiků a teoretiků, např. Ignáce a Jaroslava Schiebla, Karla Klostermanna, Bohumila Polana, ale i Spolku přátel vědy a literatury české v Plzni. K divadelní historii zde kromě dokumentace plzeňského divadla nalézáme fondy Josefa Kajetána Tyla, Vendelína Budila, Josefa Skupy, rodiny Kreuzmannů a dalších herců. K dějinám výtvarného umění lze čerpat informace z písemností Jiřího Trnky, Josefa Hodka, Josefa a Huga Boettingerových, historika umění Jaromíra Kováře a dalších. K dějinám hudby nalézáme mnoho informací v rozsáhlé sbírce hudebnin a také v písemnostech řady skladatelů a interpretů, např. Antonína Devátého, Bohdana Gsöllhofera, Stanislava Sudy a organizátorů hudebního života Václava Císaře a Antonína Špeldy.

Část osobních pozůstalostí má velký význam pro dějiny vědy a techniky (písemnosti plzeňských archivářů i historiků Martina Hrušky, Josefa Strnada, Fridolína Macháčka a Miloslava Bělohlávka, elektrotechnika Františka Křižíka, anglisty Viléma Mathesia, stavitelů Müllera a Kapsy, arabistky Marie Tauerové a dalších).

Využívanou součástí archivu jsou i sbírky literárních rukopisů, starých tisků, novin, časopisů, fotografií, negativů, filmů, magnetofonových pásků, map, plánů, pečetidel, diapositivů, mikrofilmů a gramodesek. Důležitá je i sbírka opisů dokumentů z jiných archivů. Druhou část sbírek tvoří tematické dokumenty (například sbírka dokladů o protinacistickém odboji v letech 1939 – 1945 a k okupaci Čech a Plzně 1968-1969).

Součástí archivu je i tematicky široce založená knihovna (v současné době čítá okolo 81 000 svazků knih, novin a časopisů), v níž jsou především shromážděny publikace z dějin města, Západočeského kraje, základní archivní literatura a různé slovníky, publikace k dějinám českého státu a měst i k historii dalších zemí, dále díla z dějin umění, literatury a dalších oborů z Čech i ze zahraničí. Jsou zde i zvláštní oddělení knihovny Skupovy, Polanovy, J. Fr. Hrušky aj., které byly získány spolu s osobními pozůstalostmi. Části knihovny jsou například i publikace k dějinám první i druhé světové války a také řada kalendářů politických stran, poučných, zábavných i humoristických.

Archiv města Plzně vydává a expeduje od roku 1958 historický sborník *Minulostí západočeského kraje* (v letech 1958 -1960 neslo toto periodikum název *Minulostí Plzně a Plzeňska*). Pro všechny badatele je nezbytný "průvodce" (tiskem vydal M. Bělohlávek, 1. vydání - 1954, 2. vydání -1987) s popisem obsahu archivu. Archiv města Plzně vydal a expeduje i další publikace (v závorce uveden rok vydání): Ad. Zeman: "Hospodářská a sociální skladba Plzně na počátku 18. století" [1955], M. Bělohlávek: "Kniha počtů města Plzně" [1957], M. Bělohlávek: "Archiv města Plzně (inventář listin z let 1293 -1879) [1976], Kolektiv: "Plzeň 1945 - 1970" [1971], Karel Klostermann: "Dopisy Bettyně" (vydali I. Martinovský a Kr. Kaiserová) [1995].